

Red: Arne Borg

Erfarenheter av LVM och vissa andra socialtjänstfrågor

Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) har yttrat sig över socialberedningens delbetänkande "Erfarenheter av LVM och vissa andra socialtjänstfrågor" DsS 1983: 16 och med anledning härav anfört följande:

Två år har gått sedan socialtjänst-reformen genomfördes. Förväntningarna på reformen var stora och förberedelsearbete med bla utbildning på olika nivåer hade skett på några håll i landet. Det var under hela utredningsperioden ovisst hur tvånget för vuxna missbrukare skulle handhas. Socialutskottet lyckades efter många behandlingar till slut att kompromissa sig fram till en social tvångslag för vuxna missbrukare, som skulle ersätta den gamla nykterhetsvårdslagen (NvL).

Riksdagen tog LVM två veckor innan ikraftträdandet. Detta gjorde det omöjligt för kommunerna att genomföra tillräcklig information och utbildning innan lagen trädde i kraft. LVM blev pga dess karaktär av kompromiss mellan olika uppfattningar fylld med problem, som tydligt framträtt efter ikraftträdandet.

Samtidigt med SoL-reformen brottas kommunerna med ekonomiska problem, vilket skapar svårigheter vid utveckling av metoder, som kräver resurstillskott. Avsaknaden av SOFT och den kraftiga

höjningen av antalet socialbidrags-ärenden har enligt FSS:s uppfattning gjort att många medarbetare, som skulle arbeta med att motivera för frivillig vård och behandling har fått ägna sig åt socialbidragshandtering.

Erfarenheter från tillämpningen av LVM

FSS anser det vara bra att socialberedningen tidigt visar på erfarenheter från tillämpningen av LVM och att beredningen går in på de konkreta svårigheter som kommunerna upplevt. Naturligtvis är generella slutsatser efter en så förhållandevis kort tid svåra att dra, speciellt med tanke på att socialtjänstreformen innebär en ny epok i sociallagstiftning.

Institutioner, som tidigare arbetat med klienter enligt NvL, lämnades över till landsting och kommuner ett år efter SoL-reformen. Det går inte att blunda för det faktum att flertalet av de gamla nykterhetsvårdsanstalterna innebär en belastning för socialtjänsten, åtminstone under en lång övergångsperiod. Principerna enligt SoL och LVM passar bara in på ett fåtal av dessa. I delbetänkandet refereras erfarenheter av vårdtidens längd men framföres inga förslag till ändringar. Eventuella förslag kommer i slutbetänkandet. Det är då viktigt att beredningen också diskuterar vårdens innehåll, som är avgörande för slutsatser om vårdtiden.

Socialberedningen bör i sitt slutbetänkande också överväga socialutskottets diskussion om att LVM bör kunna användas som ett medel att bryta en destruktiv utveckling och inte användas först sedan den unges situation försämrats därhän att han redan lidit allvarlig skada.

Polisen har redan från början, enligt socialberedningens siffror, använt § 8 flitigt i olika delar av landet. Vad som saknas i betänkandet är en jämförelse mellan olika delar av landet vad gäller polisen och LVM. Varför utnyttjar tex polisen i Göte-

borg inte alls § 8, medan i andra kommuner polisen initierar 50-75 % av de ansökningar som kommer upp i länsrätten?

I betänkandet påpekas att LVM inte kan användas vilande såsom gjordes med NvL. Det är viktigt att påpeka att LVM på många håll faktiskt har använts just på detta sätt, dvs den som skall verkställa LVM har skjutit på verkställigheten, om klienten uppfyller vissa villkor.

Inledande av sjukhusvård

De ändringar socialberedningen föreslår för att klienten skall få en säkrare avgiftning anser FSS vara viktiga. Det är naturligare att socialnämnden initierar sjukhusvården. Det är ju socialnämnden som har det totala vårdansvaret. Det är också bra att det skrivs in i lagen att LVM kan användas trots att LSPV används under kortare tid.

Det är viktigt att socialberedningen inte lägger några förhastade förslag, utan tar tid på sig med att tänka över vad LVM under inledande sjukhusvård innebär. Detta sker ju naturligt i slutbetänkandet och då i den översyn som sker av LSPV.

Omedelbara omhändertaganden

Förändringen att låta polisen ta hand om den inledande kontakten med den omhändertagne genom att bla upplysa denne om hans rättigheter är enligt FSS en förenkling och avbyråkratisering, som rimligen inte kan stå i strid med rättssäkerheten.

Verkställighet av beslut enligt socialtjänstförordningen

De lagändringar som föreslås under ovanstående rubrik är enligt FSS viktiga klarlägganden som kommer att underlätta tolkningen.

Socialnämndens yttrande i körkortfrågor

FSS har tidigare, genom skrivelse till JO 1982-09-10, uttryckt att socialtjänsten i ärenden som gäller körkortsinnehav endast skall avge yttrande när det gäller frågeställ-

ningar som har anknytning till socialtjänstens funktioner. I samma skrivelse påpekar FSS att det inte kan vara förenligt med de funktioner som enligt SoL tillkommer socialnämnden att svara för det utredningsarbete som är erforderligt för att klarlägga en persons lämplighet som körkortsinnehavare ur trafiksäkerhetssynpunkt. Uppgiften att svara för detta utredningsarbete måste tillkomma annat organ.

Socialberedningens förslag ligger således i linje med FSS:s tidigare och ovan angivna synpunkter.

Slutord

FSS tycker att det är viktigt att socialtjänstreformen följs upp kontinuerligt. På flera punkter i socialberedningens delbetänkande finns viktiga klarlägganden. Det är bra om de lagförändringar som krävs träder i kraft så fort som möjligt.

FSS tror att den utvärdering som socialberedningen nu gör av LVM måste fortsätta några år framåt – speciellt med hänsyn till frågan om tvånget mot vuxna missbrukare. När socialberedningen beräknas lägga slutbetänkandet under försommaren 1984 har exempelvis länsstyrelsen endast haft några månader på sig att arbeta med utredning och ansökan enligt LVM.

Angelägen bok om teoriutveckling inom psykoterapi

LUDVIG IGRA

Objektrelationer och psykoterapi

Natur och Kultur

En fruktbar vidareutveckling inom psykoanalysen representeras av det synsätt som brukar benämnas objektrelationsteori. Fruktbar därför att detta synsätt medför direkt klinisk tillämpning när det gäller förståelsen för och behandlingen av även mycket tidiga och svåra psykiska störningar.

Benämningen objekt-relation är en etablerad term inom psykoanalysen men kan vara vilseledande för den som inte är hemma i det psykoanalytiska språkbruket. Termen objekt har här personinnebörd. Objekt-relation syftar på de mycket tidiga erfarenheter det lilla barnet gör i relation till den från början viktigaste omvårdande personen i barnets värld – vanligtvis mamman.

Dåliga erfarenheter internaliseras, klyver eller splittrar upplevelsevärlden och kvarstår som icke smältbara delar. De konkretiseras och som inre själv-objekt-relationer organiseras den psykiska strukturen. Denna psykiska struktur blir styrande för den fortsatta psykiska utvecklingen. Senare händelser tolkas och omformas utifrån redan etablerade interaktionsmönster.

Inom objekt-relationsteoretiskt tänkande utgår man från att det redan från livets start föreligger en primär relateringsförmåga. Sökandet efter objekt blir den centrala drivkraften för den psykiska utvecklingen.

Igra refererar till Bowers späd-barnsforskning. Mer kända är kanske Bowlbys omfattande studier rörande detta medfödda behov av känslomässig närhet. Bowlby har i sin "attachement"-teori tydliggjort hur psykopatologisk utveckling kan förstås utifrån brister i den känslomässiga kvalitén i tidiga relationer. I Sverige har Elisabeth Lagercrantz visat att den primära kommunikationen i form av ögonkontakt, kroppskontakt och gester mellan mor och barn redan omedelbart efter barnets födelse har betydelse för den fortsatta utvecklingen av barnets potentiella möjligheter.

Det objekt-relationsteoretiska tänkandet har inte uppstått i ett vakuum. Igra visar att fröet fanns redan hos Freud. Abraham antydde i två artiklar från 1924 hur en inre värld byggs upp av introjerade objekt och Ferenczi diskuterade i en artikel från 1933 hur barns behov av ömhet och närhet många gånger misstolkas av den vuxna och ges sexuell innebörd. Det är emellertid först Fairbairn som utifrån sin kliniska erfarenhet i ett antal artiklar under 1940-talet formulerar den psykiska världen i termer av inre objektrelationer. "We seek persons, not pleasures" säger Fairbairn med en klar syftning på Freuds lustprincip.

Det freudianska driftbegreppet blir överflödigt, perifert eller ingår som en aspekt av ett mer omfattande objekt-relationsbegrepp. Olika företrädare för det objekt-relationsteoretiska tänkandet har olika uppfattningar när det gäller drifhypotesens förklaringsvärde till olika psykiska fenomen.

Igra ger en kortfattad presentation av vad han kallar portalfigurer inom den objekt-relationsteoretiska